

1. Загальна Декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. // Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи / Упоряд. Ю. К. Качуренко. – 2-е вид. – К.: Юрінформ, 1992. – с. 22.
2. Конвенція про захист прав людини і основних свобод від 4 листопада 1950 року // Голос України. – 2001. – 10 січня.
3. Конвенція про права дитини від 1989 року // Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи / Упоряд. Ю. К. Качуренко. – 2-е вид. – Київ: Юрінформ, 1992. – с. 123–146.
4. Конституція України. Конституція Автономної Республіки Крим: Збірник нормативних актів. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 80 с.
5. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 1966 року // Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи / Упоряд. Ю. К. Качуренко. – 2-е вид. – К.: Юрінформ, 1992. – с. 36–58.
6. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 8 лютого 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 12. – с. 81.
7. Pro zabezpechennya sanitarnoho ta epidemichnoho blahopoluchchya naseleण्या: Zakon Ukrainy vid 24 lyutoho 1994 r. (ostanni zminy 28.12.2014) // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. – 1994. – # 27. – с. 217.
8. Pro okhoronu pratsi: Zakon Ukrainy vid 14 zhovtnya 1992 r. (ostanni zminy 28.12.2014 roku) // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. – 1992. – # 49. – с. 668.
9. Pro politychni partiyi: Zakon Ukrainy vid 5 kvitnya 2001 r. (ostanni zminy vid 14.10.2014 roku) // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. – 2001. – # 23. – с. 118.
10. Pro pravovyy rezhym nadzvychaynoho stanu: Zakon Ukrainy vid 16 bereznya 2000 r. (ostanni zminy 13.03.2014 roku) // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. – 2000. – # 23. – с. 176.
11. Rabinovych P. M., Pankevych I. M. Zdiysnennya prav lyudyny: problemy obmezhuвання (zahal'noteoretychni aspekty): Pratsi L'viv'skoyi laboratoriyi prav lyudyny i hromadyannya Naukovo-doslidnoho instytutu derzhavnoho budivnytstva i mistsevoho samovryaduvannya Akademiyi pravovyykh nauk Ukrainy. Seriya I. Doslidzhennya i referaty / Red.kol. P. M. Rabinovych (hol. red.) ta in. – L'viv: Astron, 2001. – Vyp. 3. – с. 53-54.
12. Shamykh O.M. Ponyattya ta struktura pryrodnoho prava lyudyny na okhoronu zdorov'ya / O. M. Shamykh // Aktual'ni problemy navchannya ta vykhovannya lyudey z osoblyvymy potrebamy: [zb. nauk. pr.]. – K., –2014. – # 11. – S. 75-92.
13. Shamykh O. M. Pravo na okhoronu zdorov'ya i pravo na osobystu nedotorkannist', yak mezhi medychnoho vtruchannya / O. M. Shamykh // Naukovyy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho Universytetu im. M.P. Drahomanova. Seriya #15 Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoy kul'tury / Fizychna kul'tura i sport/ – K. – 2013. – Vyp. 5(30)13 – с. 495-499.

Шеремет І. В.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В статті акцентовано на основних проблемах, які виникають у процесі підготовки майбутніх фахівців у галузі фізичного виховання. Розкрито значення та необхідність поліпшення умов підготовки фахівців фізичного виховання, з'ясовано такі поняття, як фізична культура, фізичне виховання, конкурентоздатність.

Ключові слова: фізична культура, фізичне виховання, професійна підготовка, респонденти, перспектива.

Шеремет Игорь. Подготовка специалистов по физическому воспитанию в контексте реформирования высшего образования. В статье представлены основные проблемы, которые возникают в процессе подготовки будущих специалистов в области физического воспитания. Раскрыто значение и необходимость улучшения условий подготовки специалистов физического воспитания, уточнены такие понятия, как физическая культура, физическое воспитание, конкурентоспособность.

Ключевые слова: физическая культура, физическое воспитание, профессиональная подготовка, респонденты, перспектива.

Igor Sheremet. Training in physical education in the context of the reform of higher education. The article focuses on major problems, which arise in the process of preparing future specialists in the field of physical education. The article discloses the importance and the necessity of improving training conditions in physical education. It has defined concepts such as physical culture, physical training, competitiveness. The article clarifies problems faced by young specialists in preparation for their future career in the field of physical education. The most important component of professional preparation of specialists in physical training is development of pedagogical skills. In that way we can determine the preparation level of young specialists. This will clearly indicate their further progress in professional activity. The important role of preparation future specialists in physical training and sport to professional activity includes such factor as a training competitiveness. The professional competence of specialists in physical training and sport in their future career is defined of such abilities as: to plan, implement, resolve, orientate, enrich and strive for perfection. All these qualities should be logically combined with each other in practical and theoretical activities of physical education specialists. The questionnaire surveys conducted at the University allows to make conclusions about the level and the state of preparation of future specialists in physical education. Identified weaknesses in the preparation of specialists discovered in the survey must be removed. Due to the fast society development it needs specialists who will be able to make decisions, implement them and if it is necessary to modify.

Key words: physical education, physical education, training, respondents perspective.

Державна національна програма "Освіта" (Україна XXI століття), "Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті", "Концепція фізичного виховання в системі освіти України" акцентують увагу на подальшому вдосконаленні фізичного виховання в усіх типах навчальних закладів. Сьогодні модернізація сучасної вищої освіти в Україні здійснюється в напрямі інтеграції, демократизації та гуманізації. Спрямування на розробку та впровадження перспективних моделей організації ефективної професійної підготовки майбутніх фахівців вищих навчальних закладів зумовлене вимогами та потребами сучасного суспільства. Нова система професійної підготовки, зокрема, цілісна педагогічна система, повинна бути спрямована на формування творчої самостійної особистості фахівця, здатної до саморозвитку та навчання упродовж життя, професійно мобільної та гнучкої відповідно до швидкозмінних економічних та суспільних процесів та явищ, конкурентоспроможної на ринку праці усіх галузей та сфер суспільства. Усе це повною мірою стосується й професійної підготовки майбутніх фахівців галузі фізичного виховання та спорту [3]. Якісна професійно – практична підготовка студентів вищих навчальних закладів є складовою реалізації навчального плану та необхідною передумовою працевлаштування випускників на їх захист від безробіття [1]. Знання є необхідним, але недостатнім результатом навчання на етапі розвитку суспільства, оскільки не забезпечує готовність студента до самостійної діяльності. Уміння – це здатність оперувати знаннями під час вирішення професійних завдань. У зв'язку з цим метою освітніх закладів є не так підготовка кадрів з ґрунтовними знаннями, як глибоко мотивованих спеціалістів з розвиненими професійними навичками, готових до виконання відповідних до фаху розумових чи фізичних дій, творчих особистостей, здатних аналізувати соціально-економічні зміни в суспільстві та розробляти перспективні програми розвитку окремих підприємств, так і галузі держави. Акцент на здоровому способі життя відбиває ту обставину, що, очевидно, ніколи раніше людина не була така близька до того, щоб стати господарем свого здоров'я. І чим більше вона може контролювати своє здоров'я, тим більше вона сприймає себе як істоту автономну, самодостатню й вільну. Але, зобов'язуючи саму себе вести здоровий спосіб життя, тобто контролювати своє здоров'я, людина покладає на себе й певну відповідальність за свій вибір [1,2].

Тому **метою нашої роботи** є визначити актуальні проблеми, які виникають під час підготовки майбутніх фахівців у галузі фізичного виховання.

Завдання роботи: 1). Здійснити теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури щодо з'ясування деяких аспектів професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах. 2). Провести анкетування серед студентів ТНПУ ім.В.Гнатюка, що навчаються на факультеті фізичного виховання.

Аналізуючи психолого-педагогічну літературу, можна зробити висновок, що зусилля науковців, роботи яких присвячені дослідженню питань, пов'язаних з означеною проблемою, спрямовані на обґрунтування та оновлення змісту навчання, на визначення форм, методів, засобів та організаційно-педагогічних умов, які повинні забезпечити ефективність професійної підготовки майбутніх фахівців даного профілю у вищих навчальних закладах. З педагогічних позицій замість багатозначного терміна «фізична культура» доцільно вживати термін «фізична культура особистості» або «фізична культура людини», що збігається з думкою таких фахівців, як Т. Круцевич, Ю. Курамшин і В. Петровський [2].

У 2010 р. Верховна Рада України прийняла у новій редакції Закон України «Про фізичну культуру і спорт», який набув чинності з 2011 р. Законодавець зазначені протиріччя у термінології розв'язав силою закону, тож фізичне виховання в усіх закладах освіти має називатися «фізичною культурою» [3]. У сфері фізичної культури зберігаються, на жаль, негативні явища, які проявляються у розриві між задекларованими цілями і можливостями їх реалізації, превалює намагання бажане видавати за дійсне. На це звертає увагу Г. Дмитренко (1999), вважаючи, що існуюча певний час мета щодо формування гармонійно розвинутої особистості не відповідає реальній меті освіти. Ефективність школи оцінюють не за показниками «гармонійно розвинутої особистості», не за показниками морального й фізичного виховання, а за показниками успішності в навчанні. За незалежності й самостійності України, коли формується демократичне суспільство, змінюється глобальна мета освіти. Автор вважає, що з погляду управління глобальною метою освіти має бути формування розвинутої гуманної особистості, відповідно до вимог загальнолюдської й національної моралі. Визначені чотири компоненти глобальної мети освіти: *знання, навички, уміння; розвиток творчості; розвиток моралі; фізичний розвиток*. Г. Дмитренко вважає, що на усіх ступенях освіти необхідно включати зазначені компоненти (фактори), які є суттю мети освіти, як цілісного явища [4].

На сучасному етапі економічного розвитку суспільства державні установи, що займаються питаннями фізичного виховання і спорту, не спроможні без додаткових бюджетних асигнувань досягнути недосяжне. Про це свідчать висновки Цільової комплексної програми «Фізичне виховання – здоров'я нації», де зазначено, що «наявна в Україні система фізичного виховання, фізичної культури й спорту перебуває в кризовому стані і не може задовольнити потреби населення» [1,5]. Найважливішим складником професійної підготовки фахівця з фізичної культури є формування педагогічних умінь і навиків. Ступінь володіння останніми значною мірою визначає професійний успіх спортивного педагога та є одним із провідних критеріїв оцінки якості підготовки. Відтак виявлення низки найбільш значущих умінь, які, передусім, потрібні студентам у період їхнього навчання; розробку ефективних методик формування цих умінь слід розглядати як основні завдання викладачів ВНЗ та факультетів фізичної освіти. У фізичній культурі формуються й виявляються сутнісні сили суспільства, соціально-професійних груп та окремих особистостей. Закцентуємо увагу на декількох рівнях їхнього аналізу: загальний – фізична культура суспільства; особистісний – фізична культура соціально-професійних груп; одиничний – фізична культура особистості. Неабияку увагу слід приділити формуванню в студентів мистецтва педагогічної техніки: володіння психофізичним апаратом – голосом, інтонацією, мімікою, жестами. Приємний, добре поставлений тембр голосу налаштовує до сприйняття пояснювального матеріалу, а виділення за допомогою інтонації основних положень сказаного та передання, донесення до учнів емоційної функції слова мімікою, використання при цьому доцільних жестів покращує це сприйняття.

Учитель повинен вирізнятися постійним прагненням до творчості, новаторства, пошуку досконаліших шляхів навчання й виховання. Важлива роль у підготовці майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту до професійної діяльності належить такому фактору, як конкурентоздатність професійної підготовки [2,4]. Конкурентоздатність професійної підготовки майбутніх фахівців визначається спрямованістю на формування професійної компетентності і залежить від

спектру можливостей у процесі вибору напрямку професійної діяльності, тобто наявності суміжних спеціальностей і можливості їх освоєння у вищому навчальному закладі; можливість самостійно підвищувати кваліфікацію; спрямованість освітнього процесу у вищому навчальному закладі на підготовку фахівців широкого профілю. Сучасні соціально-економічні умови, тенденції розвитку галузі фізичного виховання та спорту, особливості професійної діяльності представників даного професійного напрямку забезпечують достатньо сприятливі умови для підвищення конкурентноздатності фахівців цього профілю. Сьогодні можливості застосування своїх професійних знань, умінь та навичок після закінчення вищого навчального закладу у майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту значно розширилися.

Подальша їх професійна діяльність може здійснюватися в освітніх установах, фізкультурно-спортивних організаціях, спортивних клубах, комерційних фізкультурно-спортивних організаціях, професійних спортивних командах, недержавних установах, у яких відбувається підприємницька діяльність, оскільки процес комерціалізації фізичної культури і спорту в нашій країні набуває об'єктивної реальності. До складу професійної компетентності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту входять соціальний, особистісний та індивідуальний компоненти, а також наявність оволодіння соціально-особистісними й загальнонауковими знаннями. Професійна компетентність фахівців фізичного виховання та спорту в майбутній професійній діяльності визначається здатністю: - планувати й здійснювати колективну педагогічну та управлінську фізкультурно - спортивну діяльність; - реалізовувати в процесі майбутньої діяльності конструктивне професійне спілкування; - творчо і самостійно вирішувати педагогічні й управлінські завдання та проблеми, відповідати за результати своєї діяльності; - орієнтуватися і вирішувати питання соціально-економічного розвитку галузі фізичного виховання та спорту; - творчо збагачувати власні професійні знання, уміння й навички; адекватно оцінювати рівень власної компетентності; - здійснювати науково-пізнавальну та іншу творчу професійну діяльність; - прагнути до постійного професійного розвитку.

Нами проводилось анкетування серед студентів факультету фізичного виховання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Анкетування було анонімним. Анкета складалась з трьох частин: вступної, основної та демографічної. У вступній частині представлена інформація про завдання та значення даного дослідження, роль правдивості кожної відповіді, правила заповнення анкети. Основна частина анкети складалась з переліку питань, покликаних вирішити завдання даного опитування. Питання цієї частини умовно були поділені на дві групи.

Перша група питань визначала рівень знань, вмінь та навичок з фізичного виховання. Друга група питань виявляла готовність студентів до майбутньої професійної діяльності.

У демографічній частині анкети з'ясовувалась інформація для якісного аналізу зібраного матеріалу та для визначення репрезентативності отриманих даних (курс і форма навчання, стать та ін). Аналізуючи результати анкетування, слід звернути увагу на те, що переважна більшість респондентів вказала на необхідності збільшення практичних занять. Але збільшення практичних занять не тільки у вузі, а у школі, коледжах, університетах. Адже саме під час проведення занять з фізичного виховання з різними віковими групами, в різних умовах (наявність матеріальної бази, приміщення, вікового контингенту, чисельності групи) можна, як то кажуть, «набратися» практики.

На запитання «Чи подобається студентам навчатися на факультеті фізичного виховання?», - 64% опитаних дали позитивну відповідь, 12% - не задоволені, а решта відповіла, що їм певною мірою навчання дається важко. На наш погляд, ці відповіді взаємопов'язані з теоретичною підготовкою студентів та якісною характеристикою занять, а також неналежним рівнем вмотивованості студентів до занять з фізичного виховання та спорту. Багато з них не відвідують тренування без поважних причин. Ці дані також підтверджують інформацію про незадовільний стан фізичної підготовленості сучасної молоді та її негативне ставлення до фізичного виховання і спорту. З цього випливає ще один висновок, що належним чином такі студенти готуватися до своєї професійної діяльності не будуть. А це не дуже втішна картина.

На питання «У чому полягає вмотивованість студентів до занять з фізичного виховання», - майже половина респондентів відповіли, що їм до вподоби зовнішній спортивний вигляд, ще частина відповіла, що вони прагнуть розвинути фізичні якості, решта – що прагнуть використати набутий досвід у майбутній професійній діяльності.

Ще одним із запитань анкети було «Чи займаєтесь Ви фізичною культурою самостійно?», переважна більшість відповіла, що «так». Це справила позитивне враження, оскільки самостійні заняття мають неабиякий корисний вплив як на розвиток організму людини, так і на формування досвіду у галузі фізичного виховання.

Що ж до питання про внесення коректив у зміст занять з фізичного виховання, була отримана наступна стверджувальна відповідь про необхідність їх внесення, виступила невелика кількість респондентів.

Переважна більшість опитаних на запитання «Чи готові Ви провести заняття з фізичного виховання без допомоги вчителя?», - відповіли: «частково». Це дає нам можливість зрозуміти, що у багатьох студентів ще є певні труднощі в організації та проведенні занять з фізичного виховання, що є свідченням про недостатній кваліфікаційний рівень технічної підготовки. Отже, підводячи підсумок анкетування, зауважимо, що є ще достатня кількість проблем, які потребують негайного вирішення задля покращення підготовки до майбутньої професійної діяльності студентів вищих навчальних закладів. Формування змісту навчання, підбір методів, форм, засобів професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах повинно здійснюватися відповідно до особливостей майбутньої професійної діяльності фахівців цього напрямку.

Наголосимо, що вимоги до організації професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах є такими: системний підхід до навчання; професійна спрямованість; відповідність меті і завданням професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту; відповідність навчально-методичного матеріалу тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців цього напрямку згідно із соціально – економічним розвитком суспільства. Майбутні фахівці фізичного виховання та спорту повинні бути готові до реалізації педагогічної та управлінської функцій у відповідній сфері діяльності. Професійна діяльність у галузі фізичного виховання та спорту має певні особливості, а саме: виконання будь-якої професійної функції майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту завжди пов'язане з

педагогічною діяльністю (вирішення завдань фізичного виховання, формування фізичної культури населення), а також управлінською діяльністю (здійснення організації фізкультурно-спортивної діяльності, керування закладами фізкультурно-спортивного напрямку).

ВИСНОВКИ. Сучасному суспільству, що швидко розвивається, потрібні освічені, моральні, заповзятливі фахівці, які можуть самостійно приймати відповідальні рішення та прогнозувати їх можливі наслідки; здатні до співробітництва; мобільні, динамічні, конструктивні; такі, що мають розвинене почуття відповідальності за долю країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Проблеми фізичного виховання і розвитку школярів та забезпечення їхнього здоров'я // І. Д. Бех // Журн. АМН України. – 2001. – Т. 7. – № 3. – С. 487–494.
2. Про основні завдання вищим навчальним закладам на 2005 – 2006 навчальний рік // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки. – 2005. – №25, 26, 27. – 96с.
3. Закон України «Про освіту» // Освіта України. Нормативно – правові документи. – К.: Міленіум, 2001. – с.32.
4. Svatiev A. V. k. ped.n., dotsent, Bezkorovina L. V. . k. ped.n., dotsent. Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Stattia: " Teoretychni aspekty pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia i sportu do profesiinoi diialnosti u vyshchikh navchalnykh zakladakh". – 2009.
5. Sushchenko L.P. Profesiina pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu (teoretyko-metodolohichniy aspekt) / Sushchenko L.P., Instytut pedahohiky i psykhohohii profesiinoi osvity APN Ukrainy ; Zaporizkyi derzh. un-t, 2003. – 442s.

УДК 796

Школа О. М., Штонда С. А.

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

ВПЛИВ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ НА ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ

В статті розглядаються шляхи підвищення рухової активності студентів вищих гуманітарних навчальних закладів, розроблена певна система обов'язкових занять фізичним вихованням студентів у ВУЗі, що позитивно позначається на їх фізичному розвитку, фізичній підготовленості та функціональному стані, а також на їх здоровому способу життя.

Ключові слова: вищий навчальний заклад, студенти, заняття, фізичне виховання, здоров'я, рухова активність.

Школа Е.Н., Штонда С.А. Влияние двигательной активности на здоровый способ жизни студентов ВНЗ.

В статье рассматриваются пути повышения двигательной активности студентов высших гуманитарных учебных заведений, разработана определенная система обязательных занятий физическим воспитанием студентов в ВУЗе, что положительно сказывается на их физическом развитии, физической подготовленности и функциональном состоянии, а также на их здоровом образе жизни.

Ключевые слова: высшее учебное заведение, студенты, занятия, физическое воспитание, здоровье, двигательная активность.

Shkola E.N., Stonda S.A. The influence of motor activity on the healthy way of life of students. *This article discusses ways to increase motor activity of students in higher education institutions, developed a certain system of mandatory training of physical education students at the university, which has a positive effect on their physical development, physical preparedness and functional state, as well as their healthy lifestyle. Student youth indifferent to the content of mandatory physical education classes. The level of physical education in high school is not conducive to effective deficit reduction of motor activity students. Among most of the youth are not formed need to take care of their own health, not formed the motivation to exercise. This indicates a general need for development of new scientifically based ways to improve the organization of physical education in higher education. In the article the physical activity as part of a healthy lifestyle of students. During the teaching observation found that physical activity among students of various disciplines is not the same. Proved that students of various disciplines of higher education institution humanitarian choosing different types of physical activity. It is shown that the most popular among students are aerobics, swimming, football and table tennis. Proved that regular exercise classes varied in teaching in higher education or testing work students give the body extra margin, increasing resistance to a variety of environmental factors and prepare them for future career.*

Key words: institution of higher education, students, classes, physical education, health, physical activity.

Постановка проблеми. В останні роки на фоні інтенсифікації навчального процесу у вищих навчальних закладах спостерігається тенденція до зниження обсягу рухової активності студентів. Така тенденція негативно позначається на фізичному розвитку, фізичній підготовленості та функціональному стані молоді, що обумовлює особливу соціальну значущість збереження і зміцнення здоров'я студентської молоді. Студентська молодь байдуже ставиться до змісту обов'язкових фізкультурних занять. Рівень організації фізичного виховання у вищій школі не сприяє ефективному зменшенню дефіциту рухової активності студентів, що є однією з причин різного роду відхилень у їхньому здоров'ї (А.І. Драчук, 2002; Т.Л. McKenzie, 2003; G.T. Lohman, K. Ring, K. Pfeiffer, S. Camhi, E. Arredondo, C. Pratt, R. Pate, S.L. Webber, 2008).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В дослідженнях багатьох науковців відзначається незадовільний стан здоров'я студентської молоді (С.М. Канишевський, 2007; Т.В. Івчатова, 2011; І.І. Вржесневський, 2011; М. Kosma, R. Ellis, В. J.